

DOI 10.36074/grail-of-science.19.11.2021.123

АКТУАЛІЗАЦІЯ КАМЕРНО-ВОКАЛЬНОГО ДОРОБКУ М.В. ЛИСЕНКА: МУЗИКОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

Грицун Юлія Миколаївна 

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри мистецьких дисциплін
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка,
Україна

М. В. Лисенко є визнаним класиком українського музичного мистецтва. Його творчий доробок охоплює широкий спектр музичних жанрів, серед яких музично-драматичні, симфонічні, камерно-інструментальні, хорові, вокальні твори.

Особливе місце в жанровій палітрі композитора посідає камерно-вокальна музика, яка саме в творчості українського митця досягла апогею свого розвитку в українській музиці.

Протягом ХХ – початку ХХІ ст. в українському теоретичному музикознавстві з'явилась значна кількість публікацій, які присвячені різним аспектам творчості М.В. Лисенка. Вони є досить ґрунтовними, містять аналітичну складову та охоплюють широке коло тем. Серед публікацій відомих науковців, які присвячені вивченню особливостей камерно-вокальної лірики М. Лисенка важливе значення мають праці видатного музичного критика та мистецтвознавця С. Людкевича. Він став одним із перших українських дослідників, який здійснив спробу комплексно проаналізувати специфіку формотворення камерно-вокальних композицій М. Лисенка. Зокрема, автор розглядає взаємозв'язок ритмічної форми поетичного та музичного текстів вокальних творів, характер побудови мелодійного малюнку, роль гармонійного супроводу вокальної партії [1].

На основі вивчення джерел та літератури можна констатувати той факт, що зародження українського романсу відбулось у ХVІІІ ст.. В ХІХ ст. він зазнав глибоких трансформацій, перетворившись на жанр українського музичного мистецтва. Певний вплив на еволюцію українського романсу мала творчість таких відомих композиторів як Д. Бортнянського, С. Гулака-Артемовського, П. Сокальського.

Творча спадщина М. В. Лисенка нараховує близько 120 камерно-вокальних композицій, які охоплюють достатньо широкий тематичний діапазон: від нерозділеного кохання до зародження весняних почуттів та віри у щасливе майбутнє. Працюючи над створенням вокальних композицій М.В. Лисенко намагався глибоко зануритись у поетичну атмосферу, кожен твір композитора передає широку гамму почуттів та інтимних переживань, яка є

зрозумілою широкій слухацькій аудиторії. Композитор довершено поєднав слово та музику, що тонко відтворює зміст поезії, її основну ідею, динаміку розвитку образу, різноманітні психологічні відтінки.

М.В.Лисенко звертався до текстів як українських так і іноземних поетів: П. Куліша, Є. Гребінки, С. Руданського, О. Кониського, М. Максимовича, Лесі Українки, М. Вороного, О. Олеся, М. Старицького, І. Франка, Г. Гейне, С. Надсона, А. Міцкевича.

Більшість камерно-вокальних творів М. В. Лисенко написав на вірші Т. Шевченка. Митців об'єднувала спорідненість світовідчуття, схожість у трактуванні народної поезії, її символів та стильових принципів. Саме в піснях на тексти Т. Шевченка яскраво виявилася «народна» лінія стилю композитора. Мелодика камерно-вокальних творів М. В. Лисенка має тісний зв'язок з поетичною ритмікою віршів Т. Шевченка. Зокрема, в них простежуються різні віршові системи: народно-пісенна силабіка, силабо-тонічний вірш різних розмірів. Проте, музична ритміка в піснях і романсах М.В. Лисенка значно багатша й відрізняється від мовної ритмічної схеми.

Висновки Камерно-вокальні твори М. В. Лисенка на слова відомих українських та зарубіжних поетів стали своєрідним дослідницьким центром митця, в якому створювалась Лисенківська методика, гармонія, фактура, остаточно формувались музичні та жанрові особливості композиторського стилю. Саме в цих творах бере свій початок українська класична камерно-вокальна музика. Поетичні тексти знаних майстрів слова надихали видатного композитора на створення шедеврів, які становлять одну з найкращих сторінок музичної спадщини українського народу.

Список використаних джерел:

[1] Людкевич С.П. (1973) *Дослідження, статті, рецензії*. Київ : Муз. Україна